מתני' אהנודר משובתי שבת אסור

בישראל ואסור בכותים ימאוכלי שום אסור

בישראל ואסור בכותים ימעולי ירושלים

אסור בישראל ומותר בכותים: גמ' מאי

שובתי שבת אילימא ממקיימי שבת מאי

איריא בכותים אפילו עובדי כוכבים נמי

אלא ממצווים על השבת אי הכי אימא

סיפא מעולי ירושלים אסור בישראל ומותר

בכותים אמאי והא מצווים נינהו 6 אמר

אביי מצווה ועושה קתני בתרתי בבי

קמייתא ישראל וכותים מצווין ועושין

עובדי כוכבים ההוא דעבדי עושין ואינם

מצווין בעולי ירושלים ישראל מצווין ועושין כותים מצווין ואינם עושין: כותבי יקונם

שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור

בעובדי כוכבים: גמ' וישראל מי נפיק

מכלל בני נח כיון דאיקדש אברהם איתקרו על שמיה: בותני' השאיני נהנה לזרע

אברהם אסור בישראל ומותר בעובדי כוכבים: **גכו'** והאיכא ישמעאל ייכי

בוכבים. גב וואיכא ישמעאל ייכי ביצחק יקרא לך זרע כתיב והאיכא עשו סביצחק יולא כל יצחק: מתני ישאיני

נהנה ימישראל ילוקה ביותר ומוכר בפחות

שישראל נהנין לי לוקח בפחות ומוְכר

ביותר יואין שומעין לו שאיני נהנה להן והן לי יהנה לעובדי כוכבים: גבו' יאמר

שמואל "הלוקח כלי מן האומן לבְקרו

ונאנם בידו חייב אלמא קסבר הנאת לוקח

היא תנן שאיני נהנה מישראל מוכר

בפחות אבל שוה בשוה לא ואי הנאת

לוקח היא אפילו שוה בשוה מתני' בזבינא

דרמי על אפיה אם כן אימא רישא

לוקח ביותר ועוד אימא סיפא שישראל

נהנין לי [לוקח בפחות] ומוכר ביותר

ואי בזבינא דרמי על אפיה אפילו שוה

בשוה סיפא בזבינא חריפא אי הכי

לוקח בפחות אפילו שוה בשוה אלא

נר מצוה

לאוין רמב טוש"ע י"ד סי כיו סעי לח: ורין טער מון. [ב טור י"ד סי' ריז]: סג ג מייי שם טוש"ע שם

סעיף לע: סעיף לע: סד ד ה ו ז מיי שם הלי כ וכא טוש"ע שם

סעיף מ: סד ח מיי' פ"ז מהלכות נדרים הלכה ז סמג שם טוש"ע י"ד סי רכז סעיף א: סעיף א: סו ט מיי׳ פ״ד

מכירה הלכה יד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי קפו וסימן ר סעיף יא [וברב אלפס ב"מ פ"ח דף קכב. וברח"ש שם סימן

מוסף רש"י

ביצחק ולא כל יצחק. שלח חמר כי ינחק יקרח לך זרע, אלא כי בילחק ק הע, מנו כי פינוק (בראשית כח מו). הלוקח כלי מן האומן לבקרו. לנדקו ולעכנו, (רשב"ם ב"ב פו:) ואם אין בו מום יקחנו (ב"מ פא.). ונאנס בידו. כגון שנפל מידו ונשכר, חייב. והוא דקילי דמיה, דקמכא דעתיה לקנותה אחרי שפסק דמיו, ואפילו אם חוזר בו ואומר איני חושש בכלי זה לקנותו ונאנס בידו קודם שהחזירו לבעליו חייב, דמדאגביה ע"מ לבדקו ולקנותו אחרי דאיחייב ליה בו כוא באחריותו היכי באחריותו היכי מיפטר תו עד שיחזירנו לבעליו

תומפות

הנודר משובתי שבת אסור בישראל ואסור בכותים. עגס הכותים מקיימי מלות שכת: מאוכלי השום אסור בישראל ואסור בכותים. פי׳ אותן שתלווין לאכול שום מתקנת עורא בע"ש וגם הכותים שומרים תקנה דאכילת שום בע"ש מאוכלי השום מע"ש תק לקמן פרק קונס יין וכו' (דף סג:) קונס שום שאני טועם עד שתהא שבת אינו אסור אלא עד לילי שבת שלא י---שבני אדם אוכלין שום: . לירושלים אלא בהר גריזים עובדי בוכבים גמי. פי׳ אם יש עובדי כוכבים אסור בהם וא״ת מאי קאמר הא סתם עובדי כוכבים אין דרכם לשבות בשבת אבל סתם כותים שובתין בשבת יי"ל דהכי האמר אילימא ממקיימי שבת ושובתים בשבת לא בעי למימר ממלווין על השבת דא"כ לא הוה מיתסר בכותים משום דסבירה לו כותים גירי אריות הן ואינם מלווין אלא בעי למימר מקיימין אע"פ שאיט מלווין ולכך

אפי' עובדי כוכבים נמי. כלומר ה"ל למתני אסור במקיימי השבת סב א מיי פיש מהלי רדי שובו דרל רל העובדי רובדים השובחים: אחר אבע ודרים הלכה כ סמג שהן כמו כן משמרין שבת: מאוכלי השום. בלילי שבת: כדי שיהו בכלל כל העובדי כוכבים השובתים: אמר אביי אסור בישראל. דישראל רגילין לאכול שום (ב"ק פב) מפני עונה מצווה ועושה קחני. כלומר שאין בכלל דבריו אלא מצווין ועושין: בסרסי קמייסא. דהיינו שביתת שבת ואכילת שום ישראל וכותים מלווין ועושין: מתבר' קונס שאיני

נהנה לבני נח מותר בישרחל. וחע"ג דישראל נמי בני נח נינהו כיון דאיתקדש אברהם אבינו איקרו על שמיה ולא על שם נח: שאיני נהנה לורע אברהם אסור בישראל ומותר בעובדי כוכבים. דאפי׳ בני ישמעאל ועשו לא מיקרו זרע אברהם כדמפ׳ בגמרא: שאיני נהנה לישראל לוקה ביתר. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא לוקח: ומוכר בפחות. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא מוכר. דמתניתין מוקמינן לה בגמרא בזבינא מציעתא דאיכא הנאת לוקח ומוכר כל שהוא נמכר שוה בשוה. וכי אמרי׳ דבפחות וביתר שרי דוקא כשאסר על עלמו שלא יהנה מישראל דבכי ה"ג לא מתהני מינייהו אבל אי אסר על עלמו נכסיהם אפיי לקח שוה מנה במאתים אסור להנות ממקחו שנדרו כבר חל על נכסיהם: שישראל נהנים לי. כלומר שאסר הנחתו על ישרחל: לוקח בפחות ומוכר ביתר ואין שומעין לו. כלומר אין לו תקנה ליקח ולמכור לישראל אלא א"כ יקח בפחות וימכור להם ביותר כדי שלא יהנו ממנו אבל אין שומעין לו בני אדם להפסיד ממונם. ואית דגרסי אי שומעין לו בחיריק כלומר אם שומעים לו אבל בלאו הכי לית ליה תקנתא ואפי׳ בנכסים שקנה לאחר נדרו דאע"ג דקיי"ל דאין אדם אוסר דבר שלא בא לעולם על חבירו הני מילי כשאוסר בפירוש דבר שלא בא לעולם כפירות דקל או פירות שעתיד לקנות א"נ באומר נכסי עליך שאינו אסור אלא באותן נכסים שהיה לו באותה שעה א"נ בחלופיהן משום דכגדולין דמו והיא גופה איבעיא לן לקמן בפרק השותפים (דף מו.) אבל באוסר הנאתו על חבירו כיון דאיסורא בהנאה דידיה תליא ואיהו הא איתיה בעולם נמצא שאם ימכור למודרים

נכסים שקנה לאחר מכאן שוה בשוה מתני' הרי הוא מהנה אותן הלכך אסור: שאיני נהנה להם והם לי יהנה לעובדי כוכבים. כתב הרא"ה ז"ל דהא קמ"ל דלא תימא כיון דהכי נדר אי אפשר לו לעמוד בנדרו והוה ליה כי ההיא דאמר לעיל בפרק ואלו מותרין (דף טו.) שבועה שלא אישן שלשה ימים מכין אותו וישן לחלתר והכי נתי ניתה דיהנה לחלתר דדבר שחי חפשר לעתוד בו הוא קמ"ל דלא כיון דאיכא תקנתא בעובדי כוכבים אע"פ שהיא תקנה רחוקה לו: גבו' אמר שמואל הלוקה כלי מן החגר ונאנם בידו חייב הנחת לוקח היח. חוקמינן התם בפ' הספינה (ב"ב פח.) בדקיני דמיה הלכך סמכא דעתיה דלוקח שאם רלה ללקחן הרשות בידו וכיון שכן חייב באונסין דבמקח כל הנאה ללוקח היא ולא למוכר והוה ליה פים כשמואל דמשום דכל הנאה שלו חייב באונסין ונהי דהכא לא חש לפרושי דהא דשמואל דוקא בדקילי

דמיה לית ליה הנאה בהנהו זביני: **ועוד אימא סיפא קונס שישראל נהנין לי.** כלומר שלא יהו ישראל נהנין (1) לי ממני לוקח בפחות ומוכר ביתר אבל שוה בשוה לא: **ואי בובינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה**. נמי יהא יכול למכור דהא הנאת המוכר ולא הנאת לוקח היא: סיפא בובינא חריפא. בסחורה דקפין עלה ובינא דשוה בשוה הוי הנאת לוקח ולא הנאת מוכר הלכך מוכר ביוקר: **אפינו שוה בשוה נמי.** יהא לוקח המדיר דהא הנאת לוקח היא ולא הנאת מוכר ולא (ח) יהא הך נהנה ממנו: מתני'

בותנר' משונתי שנת. מאותן שמשמרין שנת: אסור נכוסים. שמקיימין מערב שבת לערב שבת ומרבה להם הזרע כדאמר אשר

פריו יתן בעתוי אלו תלמידי חכמים המשמשין מטותיהן מערב שבת לערב ואפור (כתובות סב:): בכותים. שהם נמי אוכלים שום שבת: ומותר בכוחים. שהן אינן עולין לירושלים אלא להר גריזים: גבו 'אפי' עובדי לולבים נמי. אי משמרין שבת יהא אסור בהן: אלא. מאי שובתי שבת אותן דמצווין על השבת דהיינו ישראל וכותים הן מלווין על השבת מפני שהן גרים אבל עובדי כוכבים אע"פ שמשמרין שבת אינן מלווין: ומותר בכופים ואמאי הא מלווין נינהו. נמי לעלות לירושלים: אלא אמר אביי. מאי משובתי שבת מלווה ועושה קתני: בתרתי בבי קמייתא. בשבת ושום: ישראל וכותים מלווין ועושין. ואסור בהן: ועובדי כוכבים (ב) עבדי אבל אינן מלווין. לפיכך מותר: בהך דעולי ירושלים ישראל מלווין ועושין כוחים מלווין ואינן עושין. להכי מותר בהן: בותבר' שחיני נהנה לבני נח. שלח יהנה מכל בני נח שכל העולם יצאו מבני נח: גמ' כיון דאיקדש אברהם. בחלקו של הקב"ה: אימקרו. ישראל על שמיה דאברהם ולא על שם בני נח: הא איכא ישמעאל. דורע אברהם הוא והוא מן העובדי כוכבים: יקרא לך ורע. ובאותו זרע קנדר: ולה כל ילחק. ועשו אינו נקרא זרע ילחק להכי מותר בעובדי כוכבים: בותבר' שאיני נהנה מישראל לוקח מהן ביתר ומוכר להם בפחות. כלומר בזול ונמצא שאינו נהנה מהן: שישראל. לא יהו נהנין ממנו מוכר להן ביוקר דהשתא אין נהנין ממנו: ואין שומעין נו. שלא ימלא אדם שיהא שומע לו בדבר זה שבשביל נדרו (ג) מוכר לו בזול ויקח ממנו ביוקר: גבו' הלוקה כלי מבית החומן לבקרו. חם יפה יתן לו דמיו ואם לאו שיחזיר לו כליו (ד) כמו כלי זכוכית: ונאנם

מידו. שנשבר חייב לוקח לשלם לו: אלמא ים הנאם לוקח היא. דהנאה ללוקח במקחו יותר משל מוכר הלכך חייב דגמר ומקני נפשיה בההיא הנאה שמניחו לבקרו יו והוי כנושא שכר ונתחייב באונסין: אבל שוה בשוה. אינו יכול [למכור]. ואי ס"ד הנאת לוקח היא הקונה חפץ ולא הנאת המוכר אפי׳ שוה בשוה נמי יהא יכול למכור דלא הוי הנאת מוכר אלא הנאת לוקח: תריך דמתניתין דמשמע שוה בשוה לא: בובינא דרמי על אפיה. עיסקא בישא דלא קפיץ עליה זבינא ודומה לו כמי שמונחת על פניו ועכשיו

כשמוכרה שוה בשוה הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח (ו) הלכך מוכר בפחות אבל שוה בשוה לא: אימא רישא. לההיא לוקח ביותר ודייקינן מינה הכי נמי אבל שוה בשוה לא אינו לוקח אלמא הנאת לוקח הוי דאי הנאת מוכר אפילו שוה בשוה נמי הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח ובהכי יכול ליקח מהן דאכתי

ל) [פי' הר"ן על משנה זו תמלא לעיל ל.], ב) [סנהדרין נט:], ג) [ל"ל לישראל כדאיתא במשנה טבנשניות], ד) [בסה"מ סגנ" אס], ד) ב"ב פו:, ו) [מהלים א], ז) רש״א הגיה ולא הוי, מ) כ״ל כשואל,

תורה אור השלם ו. וַיּאמֶר אֱלֹהִים אֶל. אַבְרָהָם אַל יֵרַע בְּעֵינֶיךְּ עַל הַנַּעַר וְעַל אֲמְתֶּךְּ כֵּל אֲשֶׁר תֹאמֵר אֵלֶיךְּ שְׂרָה שְׁמֵע בְּּלְלָה כִּי בִיצְּעָחָל יקרא לך זרע:

הגהות הב"ח

(h) גמ' והא מצווין נינהו אלא אמר אניי וכו' ועובדי כוכנים הגהו לעכדי עושין וחינס מלווין: (ב) רש"י ד"ה ועוכדי כוכנים הנהו דעבדי ערשין אבל אינן מלווין פושין מכנ מיק ממוץ לפיכך מותר ובהך דעולי כצ"ל והד"א: (ג) ד"ה ואין שומעין וכו' שבשביל נדרו יהא מוכר: (ד) ד"ה הלוקח וכו' לו כליו הס"ד ואח"כ מ"ה ונאנס בידו שנשבר כמו כלי זכוכית הס"ד ואח"כ מ"ה חייב לוקח: (ה) ד"ה אלמא קסבר הנאת: (ו) ד"ה תריך וכו' בשוה לא הס"ד ואח"כ מ"ה בובינא וכו' לוקח נמי איכא הלכך מוכר נפחות: (t) ד"ה מוכר בפחות: (1) ד"ה ועוד אימא וכר שלא יהו ישראל נהנין ממני לוקח כצ"ל ותיבת לי נמחק: (7) ד"ה אפילו וכר ולא יהו הנך נהנין:

גליון הש"ם

ג**תני'** לוקח ביותר. עיי לקמן דף מג ע״ח: בהר"ן ד"ה אמר שמואל והו"ל כשמואל. כשואל. ועיין נהר"ן פ"ק דמסכת "ע"ו דף שלג ע"ב ול"ע

פירוש הרא"ש

מאוכלי השום. מעשרה תקנות שתקן עורא שיהו אוכלים שום בערב שבת מרבה את הזרע ובליל שבת זמו עונת ת"ח: ובנינ שבת זמן עונת מ"ח: מותר בבותים. שאינן עולים לרגל אע"פ שמדאורייתא הוא שהם שונאים את ירושלים והר גריזים בחרו להם במקום ירושליס: מאי איריא כותיים אפילו עובדי כוכבים נמי. אס יש עונדי כוכבים או יחידים שנהגו לשמור את השנת: מותר בישראל. שנקראים זרע לברהם וילאו מכלל בני נח: מתני' ואסור בעובדי כוכבים. אפי' אותם שהם מזרע אברהם: גמ' יתקרו אברהם אוהבי:

וגרים נמו דכל שומרי החורה בכלל זרעו הם כי הוא היה תחילה לגרים וכחיב בחיץ מחוץ בחקלה אב מרץ מהימ החורה בכלל זרעו הם כי הוא היה תחילה לגרים וכחיב כי אב החון בחסלה אב מחוץ בחסלה אב מחוץ בחסיב במחוץ בחסיב במחוץ בחסיב במחוץ בחסיב במחוץ בחסיב במחוץ בחסיב במחוץ במחוף בעוברי בובבים. ואפילו הם מורע אברהם כך מפרש בגמרא: שאיני

ששובחים בשבחים בשבח ולהכי פריך אפילו עובדי כוכבים ואפילו הם מורע אברהם כך מפרש בגמרא: שאיני

ששובחים בשבחים בשבח ולהכי פריך אפילו עובדי כוכבים ואפילו היה מחוץ לוכן במחוץ לוכן